

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Departament Współpracy Terytorialnej

Warszawa, data: 5 grudnia 2025 r.

znak sprawy: DWT-IX.0220.3.2025.MS

identyfikator koszulki: 3376866

telefon: 22 273 81 72

Pan Łukasz Jachimowicz

Dyrektor

Departament Społeczeństwa Obywatelskiego

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Sekretarz Rady Działalności Pożytku Publicznego

Dotyczy: Uchwały Rady Działalności Pożytku Publicznego nr 123 z 21 października 2025 roku w sprawie przyjęcia opinii dotyczącej projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności oraz Europejskiej Współpracy Terytorialnej (Interreg) na lata 2028–2034

Szanowny Panie Dyrektorze,

Dziękuję za przesłanie opinii dotyczącej propozycji rozporządzenia unijnego, które będzie regulować funkcjonowanie programów Interreg po roku 2027. Poniżej przesyłam odniesienie do postulatów, które w tym zakresie zgłasza Rada Działalności Pożytku Publicznego:

- 1. Utrzymanie zasady partnerstwa i udziału NGO w strukturach decyzyjnych Interreg z prawem głosu w komitetach monitorujących i grupach roboczych**

Doceniamy Państwa dotychczasowe zaangażowanie we wdrażaniu programów Interreg. Na nowy okres wdrażania będą miały dla nich zastosowanie horyzontalne przepisy dot. partnerstwa z art. 6 projektu rozporządzenia

Interreg

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

tel. 22 273 81 50

fax 22 273 89 18

www.gov.pl/web/fundusze-regiony

www.funduszeuropejskie.gov.pl

ul. Wspólna 2/4

00-926 Warszawa

w sprawie planów partnerstwa krajowego i regionalnego¹. Zamierzamy kontynuować obecne podejście w zakresie realizacji zasady partnerstwa, z udziałem przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego i organizacji pozarządowych w pracach gremiów programujących, konsultacyjnych i komitetów monitorujących.

2. Pełna przejrzystość procedur wyboru projektów, w tym publikacja list rankingowych, protokołów i składów komisji oceniających

W nowym okresie programowania zamierzamy kontynuować transparentne podejście dotyczące procedur wyboru projektów poprzez:

- formułowanie jasnych **kryteriów wyboru projektów**, które będą zgodne z wymogami rozporządzenia unijnego w zakresie Interreg (na okres 2027+ umieszczone prawdopodobnie w akcie delegowanym), zatwierdzone przez międzynarodowy komitet monitorujący i publikowane na stronach programowych;
- transparentny proces **oceny wniosków o dofinansowanie**, realizowany przez wspólne sekretariaty i ekspertów zewnętrznych (specjalistów z danej branży, której dotyczy projekt). Proces oceny będzie nadal miał charakter ekspercki i będzie organizowany przez dany program zgodnie z jego specyfiką;
- **wybór projektów** dokonywany w partnerstwie międzynarodowym – przez komitety monitorujące, a nie instytucje zarządzające. Członkowie i obserwatorzy komitetów będą mieli zapewniony pełen dostęp do dokumentacji oceny projektów. Protokoły z komitetów monitorujących oraz listy wybranych projektów będą publikowane na stronach programowych;
- przejrzyste zasady dotyczące **procedury odwoławczej** – opisane w regulaminach komitetów monitorujących i publikowane na stronach programowych.

Zamierzamy realizować w tym zakresie w pełni wymogi obowiązujących przepisów unijnych. Obecnie funkcjonujące procedury wyboru projektów są szczegółowo audytowane przez instytucję audytową i wg oceny tej instytucji mechanizmy te funkcjonują poprawnie.

3. Decentralizacja i wzmocnienie roli regionów, euroregionów i partnerstw lokalnych w planowaniu i zarządzaniu programami Interreg

¹ Projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiający Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa na lata 2028-2034 oraz zmieniający rozporządzenie (UE) 2023/955 i rozporządzenie (UE, Euroatom) 2024/2509, COM (2025) 565 final.

W stanowisku Rządu RP do rozporządzenia EFRR/FS/Interreg² podkreślamy istotną rolę szczebla regionalnego we wdrażaniu programów Interreg. Zależy nam na kontynuacji podejścia polegającego na aktywnej, decyzyjnej roli regionów, euroregionów i partnerstw lokalnych z pełnym poszanowaniem zasady wielopoziomowego zarządzania. Oznacza to, że:

- punktem wyjścia dla tworzenia programów będą analizy potrzeb i potencjałów, w tym potrzeb lokalnych społeczności;
- od początku procesu chcemy angażować przedstawicieli władz regionalnych i lokalnych, partnerów społecznych i gospodarczych, społeczeństwa obywatelskiego, ośrodków badawczych i akademickich;
- założenia projektów programów, przed przekazaniem ich do akceptacji Komisji Europejskiej, będą poddawane konsultacjom publicznym zgodnie z obowiązującymi przepisami i dobrymi praktykami;
- decyzje programowe, w tym wybór projektów, będą podejmowane nie przez instytucje zarządzające – jak w programach krajowych i regionalnych – lecz przez komitety monitorujące, których skład odzwierciedla zasadę partnerstwa.

Wszystkie środki w programach Interreg chcemy dalej inwestować w przedsięwzięcia na poziomie regionalnym i lokalnym.

W części programów z powodzeniem funkcjonują fundusze małych projektów (FMP) zarządzane przez euroregiony. W nowym okresie zamierzamy kontynuować powierzenie zrzeczeniom samorządów lokalnych odpowiedzialności za znaczną część budżetów programów. Tam, gdzie będzie to zasadne, chcemy umożliwiać realizację projektów pozakonkursowych o kluczowym znaczeniu dla danego regionu. Jednocześnie chcemy utrzymać powszechne konkursy, otwarte dla wszystkich kwalifikowalnych projektodawców. Ich zwycięskie projekty pozwalają najsukuteczniej realizować cele strategiczne programów i osiągać najlepsze rezultaty.

Zwracamy uwagę, że zarówno w obecnym okresie wdrożeniowym jak i w przyszłym dla Interreg nie będą miały zastosowania przepisy dotyczące przeglądów śródk okresowych, do których się Państwo odwołują. Niemniej jednak ewaluacje programów w trakcie ich wdrażania, podobnie jak w obecnym okresie, są przewidziane i członkowie komitetów monitorujących (w tym z poziomu regionalnego i pozarządowego) będą decydować o ewentualnych zmianach w programach, jeżeli takie będą rekomendowane.

4. Utrzymanie funduszy małych projektów oraz rozwój mechanizmu regrantingu, umożliwiających finansowanie lokalnych inicjatyw społecznych

W propozycji pakietu legislacyjnego zauważyliśmy brak przepisów dla FMP na nowy okres wdrażania. Komisja jednak zapewnia, że uzupełni tę lukę

² Projekt Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, w tym Europejską współpracę terytorialną (Interreg) i Fundusz Spójności, w ramach Funduszu określonego w rozporządzeniu (UE) [...] [PPKR] oraz ustanawiającego warunki wdrażania unijnego wsparcia na rzecz rozwoju regionalnego w latach 2028–2034, COM (2025) 552 final.

w planowanym akcie delegowanym dla Interreg³, którego propozycję ma przedstawić w I kwartale 2026 roku. Stworzy to odpowiednie podstawy prawne dla wdrażania FMP po 2027 roku.

W nowych programach Interreg zamierzamy nadal stosować metody uproszczone do rozliczania projektów małej skali.

Odnosząc się do postulatu publikowania sprawozdań z informacjami o realizacji FMP informujemy, że już obecnie:

- zarządzający FMP publikują na swoich stronach internetowych i w mediach społecznościowych całą dokumentację związaną z małymi projektami (nabory, szkolenia, wyniki wyboru projektów i ich efekty, wydarzenia);
- efekty wdrażania tych funduszy są również przedstawiane na komitetach monitorujących;
- w ramach rozliczeń operatorzy przedstawiają szczegółowe dane sprawozdawcze dot. realizacji FMP.

Nie widzimy zatem potrzeby obciążania zarządzających FMP dodatkowymi sprawozdaniami.

5. Obowiązkowe stosowanie uproszczonych form kosztów i zasad proporcjonalności w sprawozdawczości

Postulat wdrażania projektów o niższej wartości przez koszty uproszczone jest już uwzględniony w projekcie rozporządzenia dot. planów krajowych i regionalnych, tj. obowiązek stosowania kosztów uproszczonych dla projektów poniżej 400 000 EUR (art. 78)⁴. Powyższy przepis ma obowiązywać dla Interreg. Decyzję o ewentualnym rozszerzeniu tych uproszczeń na projekty powyżej 400 000 EUR podejmą indywidualnie programy na etapie projektowania systemu rozliczeń z beneficjentami, uwzględniając różne czynniki w tym m.in. typ i maksymalną wartość projektów, zakres realizowanych działań, poziom ryzyka, stanowisko partnerów zagranicznych dotyczące stosowania kosztów uproszczonych.

Ponadto, spodziewamy się, że nowy system rozliczania programu z Komisją w oparciu o rezultaty, przyniesie dalsze uproszczenia na poziomie program - beneficjent.

Ustalenie optymalnej ścieżki uproszczeń na poziomie projektów będzie dyskutowane na etapie przygotowania programów do wdrażania.

6. Zabezpieczenie środków pomocy technicznej (min. 0,5%) na rozwój kompetencji partnerów społecznych i organizacji pozarządowych

W zakresie podziału środków pomocy technicznej będziemy mogli się wypowiedzieć dopiero po określeniu budżetów programów oraz po wycenie kluczowych zadań związanych z ich wdrażaniem. Jeśli chodzi o refundację kosztów udziału przedstawicieli w posiedzeniach komitetów, to – o ile budżety

³ Zgodnie z art. 9.1 projektu rozporządzenia COM (2025) 552 final.

⁴ Jw.; COM (2025) 565 final.

pomocy technicznej na to pozwolą – planujemy kontynuować dotychczasowe podejście.

W programach Interreg partnerzy społeczni oraz organizacje pozarządowe mogą rozwijać swoje kompetencje, realizując projekty w ramach celu specyficznego Interreg *Lepsze zarządzanie współpracą*.

Jeśli chodzi o rozwój i wzmacnianie potencjału kadr, jesteśmy otwarci na dyskusję i propozycje. W programach współpracy transgranicznej proponujemy, aby postulaty dotyczące szkoleń oraz dostosowywania kadr do zmieniających się zasad i wymogów zgłaszać także wspólnym sekretariatom, które nadzorują budżety strategii komunikacji. Z pewnością dużą wartość miałyby wymiana doświadczeń i dobrych praktyk między różnymi instytucjami – do czego szczególnie zachęcamy.

7. Priorytetowe traktowanie działań środowiskowych i klimatycznych z jednoznacznym zakazem finansowania inwestycji w paliwa kopalne oraz możliwość finansowania projektów klimatycznych do realizacji przez NGO i partnerstwa obywatelskie,

Działania środowiskowe czy proklimatyczne są tradycyjnie jednymi z najważniejszych tematów dla Interreg. Dla nowej edycji Interreg ma obowiązywać zasada DNSH (do no significant harm) i wytyczne, które ma opracować w związku z tym Komisja. W projekcie rozporządzenia dot. ram wykonania⁵ (art. 4.2) Komisja wpisała obowiązek inwestowania przez programy w cele środowiskowe.

Zakres wsparcia przyszłych rozdziałów Interreg, w tym uwzględnienie ochrony środowiska i bioróżnorodności, będą wynikiem uzgodnień w ramach grup programujących. Należy mieć tutaj na względzie, że nowa logika wdrażania dla Interreg zakłada przygotowanie pakietu reform i inwestycji, które ma zrealizować program i za który otrzyma refundację od Komisji. Nowe programy nie będą zgodnie z nową logiką zawierały osi priorytetowych/priorytetów.

Odnosząc się do postulatu wpisania w rozporządzenie prawa dla organizacji pozarządowych do realizacji projektów środowiskowych informujemy, że lista kwalifikowalnych wnioskodawców każdorazowo zależy od obszarów interwencji danego programu. Dlatego ten temat powinien być naszym zdaniem regulowany na poziomie programu (grup programujących, komitetów monitorujących), a nie na poziomie unijnego rozporządzenia.

Ponadto, projekty dotyczące kwestii środowiskowych nigdy nie wykluczały i nie będą wykluczać kosztów osobowych, ekspertyz i działań komunikacyjnych jako kwalifikowalnych wydatków.

8. Wsparcie projektów edukacyjnych, kulturalnych, społecznych i obywatelskich, rozwijających współpracę międzyludzką i zaufanie w regionach pogranicza; integracja wymiaru społecznego w projektach Interreg

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające ramy monitorowania wydatków budżetowych i ramy wykonania budżetu oraz inne przepisy horyzontalne dla programów i działań Unii, COM (2025) 545 final.

Zakres wsparcia przyszłych programów Interreg – w tym obszarów edukacyjnych, kulturalnych, społecznych i obywatelskich – będzie rezultatem uzgodnień prowadzonych w ramach grup programujących. Reformy i inwestycje zostaną określone z uwzględnieniem potrzeb poszczególnych regionów przygranicznych, uczestniczących w programach. Interreg koncentruje się na rozwijaniu relacji transgranicznych, dlatego projekty o charakterze „miękkim” stanowią fundament tej współpracy. Wymienione wyżej dziedziny tradycyjnie odgrywają kluczową rolę w Interreg i nadal będą miały wysoką rangę.

Równocześnie odnosząc się do Państwa postulatu o lepsze uwzględnienie tematyki społecznej w ramach nowych programów Interreg informujemy, że Komisja w projekcie rozporządzenia dot. PPKR wpisała obowiązkowe przeznaczanie 14% alokacji programów na cele społeczne (art. 10.5)⁶. Nie ma więc zagrożenia, że ta tematyka zostanie pominięta przez przyszłe programy.

Dodatkowo przypominamy, że w nowym okresie programowania będzie dalej możliwość wdrażania celu specyficznego Interreg – *Lepsze zarządzanie współpracą*. Ten cel przynosi dla programów wiele możliwości w zakresie współpracy instytucji, służb, pozwala finansować przedsięwzięcia polegające m.in. na zwiększaniu zdolności instytucjonalnych, wspierania współpracy między obywatelami, budowaniu wzajemnego zaufania czy ułatwianiu kontaktów międzyludzkich.

Zapewniamy, że kwestie podnoszone przez RDPP w tym punkcie są dla nas ważne, a dla Interreg kluczowe. Nie widzimy w związku z tym zagrożenia, żeby nowe programy Interreg wykluczyły możliwość finansowania tych działań.

9. Dostępność Interreg dla małych i niekomercyjnych beneficjentów

Grupy programujące Interreg 2027+ zdecydują na bazie nowych przepisów, jakiego typu beneficjenci i w jakiej formule będą mogli realizować projekty. Dotychczasowe edycje Interreg pokazują, że niewielkie jednostki, czy niekomercyjni beneficjenci są uwzględniani jako kwalifikowalni projektodawcy.

Odnosząc się do postulatu dopuszczenia składania wniosków i raportów w językach lokalnych zaznaczamy, że Interreg to programy nadzorowane i obsługiwane przez instytucje z dwóch lub więcej krajów (instytucja zarządzająca, instytucja krajowa, wspólny sekretariat, kontrolerzy itp.). Dlatego właściwym rozwiązaniem jest łączne stosowanie narodowych języków programu (ze wskazaniem, który jest wiążący) lub używanie wspólnego języka programu (np. angielski).

Zwracamy również uwagę, że tylko odpowiedni poziom zaliczkowania programu z Komisji Europejskiej umożliwi zaliczkowanie projektów. Z tego powodu zabiegamy w Komisji o podwyższenie poziomu zaliczkowania dla programów Interreg na granicach wewnętrznych łącznie o 3% (po 1% na każdą płatność zaliczkową) oraz utrzymanie zaliczkowania programów na granicy wschodniej na poziomie z perspektywy 2021-2027. Obecna propozycja Komisji w zakresie zaliczkowania programów Interreg na granicach wewnętrznych UE wystarczyłaby tylko na obsługę bieżących płatności refundacyjnych, które programy są zobowiązane realizować w pierwszej kolejności.

⁶ Jw.; COM (2025) 565 final.

O uproszczeniach wdrożeniowych dla projektów, w tym projektów małej skali, piszemy w pkt. 5.

10. Transparentne zarządzanie, audyt społeczny i publikacja danych

Zapewniamy, że w nowej edycji Interreg będziemy kontynuować stosowanie przepisów unijnych oraz dobrych praktyk dotyczących publikowania na stronach internetowych programów:

- składu komitetów monitorujących,
- podejmowanych przez nie decyzji dotyczących projektów,
- wykazu projektów, które otrzymały dofinansowanie, wraz z podstawowymi informacjami na ich temat.

Strony internetowe programów udostępniają również szersze informacje o efektach zrealizowanych projektów⁷. Pamiętajmy także o unijnej bazie KEEP.EU, która jest regularnie aktualizowana i zawiera szczegółowe dane o projektach realizowanych w ramach Interreg.

W odniesieniu do postulatu publikacji list ekspertów zewnętrznych oceniających projekty zwracamy uwagę, że ujawnienie tych informacji mogłoby umożliwić powiązanie konkretnego eksperta z ocenianym projektem. W efekcie zwiększałoby to ryzyko prób wywierania wpływu na bezstronność i niezależność ekspertów.

Partnerzy społeczni oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych – uczestniczący w pracach grup programujących i komitetów monitorujących – będą, jak dotychczas, mieli dostęp do pełnej informacji o wdrażaniu programów oraz realny wpływ na podejmowane decyzje.

W odniesieniu do postulatu włączenia organizacji społeczeństwa obywatelskiego w społeczny monitoring i audyt projektów, w szczególności poprzez mechanizmy konsultacji i zgłaszania nadużyć, zwracamy się do RDPP o przedstawienie konkretnych propozycji.

11. wprowadzenie pełnej cyfryzacji procesu zarządzania Interreg, w tym jednolitego europejskiego systemu informatycznego i dostępu NGO do danych

Już w obecnej edycji Interreg cały proces wdrażania projektów (od złożenia aplikacji projektowej do rozliczenia) odbywa się w sposób cyfrowy w każdym z programów (jest to wymóg obecnie funkcjonujących przepisów unijnych). Każdy beneficjent projektu Interreg ma zapewniony dostęp do właściwych aplikacji systemu, szkoleń i materiałów do samodzielnej edukacji. Zamierzamy kontynuować te sprawdzone praktyki.

Należy zauważyć, że w przypadku polskich podmiotów realizujących projekty w programach zarządzanych przez Polskę (zarówno krajowych, regionalnych, Interreg i KPO) stosowany jest jeden system – CST2021. Wiele podmiotów realizujących projekty Interreg uczestniczy równolegle w realizacji projektu w ramach programu krajowego lub regionalnego (ewentualnie KPO) i korzysta

⁷ Dla przykładu: <https://plsk.eu/mapa-projektow/>.

w tym celu z jednego narzędzia informatycznego. To znaczące ułatwienie dla tych podmiotów.

Nawet gdyby Komisja Europejska zapewniła funkcjonowanie jednego systemu IT do stosowania przez wszystkie programy Interreg, nadal będą realizowane inne programy (poza Interreg) bazujące na własnych rozwiązaniach informatycznych. Tak więc zawsze będzie istniało grono użytkowników, którzy w celu rozliczania swoich projektów będą musieli korzystać z więcej niż jednego systemu IT.

Zachęcamy do zapoznania się z projektem rozporządzenia w sprawie ram wykonania na lata 2028-2034, które w art. 12 proponuje utworzenie centralnego portalu, do którego będą agregowane różne dane wdrożeniowe (w zakresie Interreg, ale nie tylko). Mamy nadzieję, że ten wart poparcia pomysł jest w zgodzie z Państwa postulatami w zakresie integracji danych o projektach Interreg z publicznym rejestrem funduszy UE.

12. Utrwalenie struktur współpracy transgranicznej (euroregionów, sieci NGO) jako elementów trwałego dziedzictwa programów Interreg

Środki pomocy technicznej są – i pozostaną w przyszłości – ograniczone. Z tej puli finansowane są przede wszystkim kluczowe struktury programowe, w tym instytucje współpracujące bezpośrednio z beneficjentami, takie jak wspólne sekretariaty czy – w niektórych programach – kontrolerzy.

Pragniemy również podkreślić, że Interreg nie finansuje funkcjonowania ani bieżącej działalności określonych grup podmiotów. Programy wspierają wyłącznie międzynarodowe projekty partnerskie, w ramach których instytucje mogą wymieniać doświadczenia, wzmacniać swoje zdolności instytucjonalne oraz rozwijać kompetencje.

Projekty Interreg muszą być wdrażane w formule partnerstwa i odpowiadać na cele programów. Promujemy przedsięwzięcia budujące trwałe platformy współpracy. Jedną z istotnych cech Interreg jest łączenie partnerów z różnych sektorów we wspólnych działaniach. Kompleksowe projekty – z jasno określonymi celami, zamierzeniami, spodziewanymi korzyściami i dobrze uzasadnionym wpływem – będą, jak dotychczas, mogły skutecznie ubiegać się o wsparcie, o ile będą zgodne z celami i zasadami danego programu.

Podsumowując, dziękujemy za wszystkie postulaty dotyczące nowych programów Interreg. Traktujemy je jako ważny głos w dyskusji o kształcie oraz zasadach realizacji przyszłych programów. Pragniemy ponownie podkreślić, że zależy nam, aby Interreg w kolejnej edycji był zarządzany w duchu partnerstwa i partycypacji społecznej.

Zapraszamy Państwa do współpracy przy ich tworzeniu. W pierwszej połowie 2026 r. skierujemy do Państwa zaproszenia do udziału w grupach programujących oraz konsultacyjnych. Liczymy na Państwa aktywne zaangażowanie na każdym etapie przygotowania i wdrażania Interreg 2028–2034.

Z poważaniem

Rafał Baliński

Dyrektor Departamentu

/podpisano elektronicznie/